

Saimaan ammattikorkeakoulu
Liiketoiminta ja kulttuuri Imatra
Kuvataiteen koulutusohjelma
Korutaide

Anna-Maria Kaustola

Aarrettasi etsimässä

Opinnäytetyö 2014

Tiivistelmä

Anna-Maria Kaustola

Aarrettasi etsimässä, 38 sivua, 5 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Liiketoiminta ja kulttuuri Imatra

Kuvataiteen koulutusohjelma

Korutaide

Opinnäytetyö 2014

Ohjaajat: kuvataiteen tohtori Denise Ziegler, taidekriitikko ja kirjallisen osuuden ohjaaja Hannu Castrén

Opinnäytetyön taiteellinen osuus on aarteenetsinnän muodossa olevan yhteisötaideteoksen suunnittelu ja toteutus. Työ esiteltiin kahdessa osassa. Itse tapahtuma järjestettiin 2.4.2014 Imatran pääkirjastolla. Teosdokumentointi esitettiin Imatran taidemuseolla opinnäytetyönäyttelyssä keväällä 2014.

Kirjallisessa osassa kerrotaan yksityiskohtaisesti tapahtuman toteuttamisen työvaiheista tapahtumapaikan ja etsinnän logistiikan selvittämisestä, aarteiden tekemisestä, tapahtumasta tiedottamiseen, tapahtumapäivän kulkuun ja palautteen purkuun. Tutkittiin myös kirjallisuudesta yhteisötaiteen mahdollisuuksia ja määriteltiin, mihin taiteen kenttään projekti kuuluu.

Työn teemoina on etsiminen ja kallisarvoisuus. Työssä pyrittiin selvittämään, mikä on ihmisille tärkeää ja tavoittelemisen arvoista. Tapahtuman tarkoitus oli saada osallistujat pohtimaan asiaa omasta näkökulmastaan. Osallistujat etsivät kirjastolta taiteilijan tekemiä uniikkeja pienoisveistoksia ja saivat ne omikseen. Vastalahjaksi heitä pyydettiin vastaamaan kolmeen kysymykseen, jotka olivat seuraavat: Miltä etsiminen ja löytäminen tuntuivat? Mitä ajattelet löytämästäsi aarteesta? Mikä on sinulle arvokasta? Etsiminen ja löytäminen koettiin yleensä helpoksi ja hauskaksi. Aarteet nähtiin positiivisina, ne herättivät muistoja ja saivat mielikuvituksen liikkeelle. Arvokkaiksi asioiksi mainittiin useimmiten elämä, läheiset, terveys ja luonto. Osallistumisaktiivisuudesta ja vastauksista pääteltiin, että yhteisötaide on tervetullutta Imatralle.

Asiasanat: arvokas, jalokivi, aarre, etsiminen, löytäminen, yhteisötaide

Abstract

Anna-Maria Kaustola

Looking for Your Treasure, 38 pages, 5 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Faculty of Business and Culture Imatra

Degree Programme in Fine Arts

Jewellery

Bachelor's Thesis 2014

Instructors: Ms. Denise Ziegler, Doctor of Visual Arts and Mr. Hannu Castrén,
Art Critic, Instructor of Writing

Artistic part of this thesis is to organize a community art event in form of a treasure hunt. The work was presented in two parts. The event took place at the main library of Imatra on 2 April 2014. Documentation of the project was presented in a degree show at the Imatra art museum in spring 2014.

The written part tells in details about the steps of organizing the event from finding out the place and logistics of the treasure hunt to making the treasures and from informing about the event to the event day and feedback evaluation. By information gathered from literature it also tells about the possibilities of community art. In the end of the written part is determined to which art field the project belongs to.

Themes of the project are searching and preciousness. The work aimed to solve what people think is important and worth of seeking. The purpose of the event was to make participants think of this from their own perspective. They were at the library looking for unique small sculptures made by the artist. They were allowed to keep the treasures they found. As a gift in return they were asked to answer three questions in writing. The questions were: How did it feel to seek and find? What do you think about the treasure that you found? What is precious for you? Seeking and finding were told to feel easy and fun. The treasures were seen in a positive way. Those brought memories back to life and made the imagination fly. Life, loved ones, health and nature were often mentioned as precious. From the activity and the answers of the participants was concluded that community art is welcome to Imatra.

Keywords: precious, gemstone, treasure, searching, finding, community art

Sisältö

1 Johdanto.....	5
2 Aihettani etsimässä	6
2.1 Rannan jalokivet	6
2.2 Timanttinen aihe	7
3 Yhteisötaidetapahtuman suunnittelu ja toteutus.....	9
3.1 Miten, missä ja milloin järjestää tapahtuma?	9
3.2 Aarteita, aarteita	11
3.3 Tapahtumasta tiedottaminen	16
3.4 Miten esittää teos taidemuseon opinnäytetyönäyttelyssä?	18
3.5 Tapahtumapäivän kulku.....	19
4 Tapahtuman palautteen purku	26
4.1 Miltä etsiminen ja löytäminen tuntuivat?	27
4.1 Mitä ajattelet löytämästäsi aarteesta?	27
4.3 Mikä on sinulle arvokasta?	28
5 Yhteisötaide.....	29
5.1 Yhteisötaiteen mahdollisuudet.....	29
5.2 Missä on teokseni paikka?.....	33
6 Yhteenveto ja pohdita.....	36
Kuvat	37
Lähteet	38

Liitteet

- Liite 1 Kartta
- Liite 2 Aitoustodistus
- Liite 3 Tiedote
- Liite 4 Juliste
- Liite 5 Kysymyskortti

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on järjestää 2.4.2014 Imatran pääkirjastolla Aarrettasi etsimässä -niminen yhteisötaidetapahtuma, joka on avoin kaikenikäisille imatralaisille. Tapahtuma saa muotonsa perinteisestä aartenetsintäleikistä. Kirjastolle piilotetaan viisikymmentä uniikkia, kivistä pienoisteistä, jotka ovat saaneet innoituksen taiteilijalle arvokkaasta lapsuuden muistosta. Osallistujat saavat kartan, joka osoittaa, missä aarre on. Löydetyt aarteet saa omakseen aitoustodistuksen kera. Osallistujien toivotaan vastalahjaksi vastaavan kirjallisesti, lyhyesti seuraaviin kysymyksiin: Miltä etsiminen ja löytäminen tuntuivat? Mitä ajattelet löytämästäsi aarteesta? Mikä on sinulle arvokasta? Teosdokumentaatio tulee esille Saimaan ammattikorkeakoulun opinnäytetyönäyttelyyn Imatran taidemuseolle keväällä 2014. Teos on ensimmäinen tässä koulussa tehty opinnäytetyö yhteisötaiteen alalta. Erityistä teoksessa on myös se, että siinä yhdistyvät koru- ja yhteisötaide, joita ei aiemmin ole yhdistetty.

Opinnäytetyön kirjallisen osan toisessa luvussa kerrotaan aiheesta, sen valintaan vaikuttaneista taustoista sekä aiheelle oleellisesta leikkimisen tärkeydestä. Kolmannessa luvussa esitellään yhteisötaidetapahtuman suunnittelua ja toteutusta vaihe vaiheelta. Selvitetään sopiva paikka ja aartenetsinnän logistiikka, kerrotaan aarteiden tekemisestä, esitellään tapahtuman tiedotuskampanjaa, pohdintaa tapahtuman dokumentoinnin esittämistä taidemuseolla sekä kerrotaan, miten tapahtumapäivä meni. Neljännessä luvussa käsitellään kyselyn tuloksia. Viidennessä luvussa esitellään eri lähteistä kerättyä aineistoa yhteisötaiteen mahdollisuuksista sekä pohdintaa siitä, mihin taiteen kenttään järjestettävä tapahtuma kuuluu. Kuudes luku sisältää yhteenvedon ja pohdinnan koko opinnäytetyöstä.

Tärkeimpinä lähteinä ovat opetusministeriön julkaisema Hanna-Liisa Liikasen tekemä Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia – ehdotus toimintaohjelmaksi 2010-2014 vuodelta 2010 sekä Mannerheimin lastensuojeluliiton Internet-tietopaketti Leikin merkitys lapselle.

2 Aihettani etsimässä

Lähtökohta opinnäytetyölleni oli New Surroundings – työpajan inspiroimana tehty nopea kokeilu. Työpajassa teimme retken Saimaan rannalla sijaitsevaan leiripaikkaan. Tarkoituksena oli yöpyä luonnon keskellä ja nauttia sen tarjoamista elämyksistä. Tämän jälkeen meillä oli vuorokausi aikaa luoda jokin taideteos tai tehdä kokeilu.

Olin yrittänyt kuumeisesti etsiä kantarelleja illalliskeittoon varten. Jouduin pettymään monta kertaa. Kun vihdoin löysin kourallisen näitä kultaisia sieniä, ne tuntuivat minusta hyvin kallisarvoisilta – jopa liian kallisarvoisilta keittoon piilotettaviksi. Sinne ne kuitenkin päätyivät.

Ajatukset etsimisestä ja kallisarvoisuudesta alkoivat pyöriä mielessäni jo metsässä kulkiessani. Kotiin päästyäni muodostui ajatus aartenetsintäleikistä. Tein muovailumassasta kymmenen kultaista kantarellia, jotka piilotin ympäri koruosastoa X:llä merkittyihin paikkoihin. Sitten kehotin työpajan osanottajia etsimään ”kultaiset aarteet”. Olin päättänyt tehdä aarteita vähemmän kuin osallistujia olisi, jotta toiset saisivat pettymyksen tunteen. Koinhan sellaisen metsäretkelläni niin usein. Toisille oli tarjolla ilon tunne, kun he löysivät aarteen. Kokeilu onnistui hyvin ja sain aikaan varsinaisen kilpajuoksun. Tunteita koettiin laidasta laitaan. Sain kiitosta siitä, että aktivoin osallistujia ja opettajani sanoi, että tässä voisi olla aineksia opinnäytetyöksi. Lausahdus jäi pyörimään päähäni.

2.1 Rannan jalokivet

Projektin alkuvaiheessa ymmärsin, miten läheisesti eräs lapsuuden muistoni liittyy valitsemaani etsimisen ja kallisarvoisuuden maailmaan. Tästä minulle arvokkaasta muistosta tuli koko teokseni kulmakivi kirjaimellisesti. Löydettyäni tämän yhteyden, alkoivat kaikki teoksen ratkaisevat palaset putoilla paikoilleen.

Muistossa olen noin seitsemänvuotias. Lähdin ystäväni perheen kanssa ensimmäistä kertaa eräälle uimarannalle. Olin epähuomiossa unohtanut ottaa pois hopeisen sormukseni, ja vesileikkien melskeessä se katosi rantaveteen. Ryhdyin sukellelemalla etsimään sormusta, mutta tähän päivään mennessä en

ole sitä löytänyt. Löysin kuitenkin rakkauden vedenalaisen maailmaan ja siellä piileksiviin kauniisiin, pyöreäksi hioutuneisiin kiviin.

Rannasta tuli suosikkini, ja käyn siellä edelleen joka kesä. Löytämiäni kiviaarteita olen kantanut vuosien saatossa kiloittain kotiin ja puutarhaan. Kadotin yhden aarteen ja löysin tilalle toisen.

2.2 Timanttinen aihe

Päätin, että haluan tutkia sitä, mitä ihmiset pitävät kallisarvoisena tai arvokkaana. Mielestäni pohdimme näitä asioita liian harvoin ja syyllistymme valittamiseen. Halusin saada ihmiset ajattelemaan hetkeksi omaa elämäänsä ja kaikkia niitä pieniä tai suuria asioita, jotka heille ovat tärkeitä, ja sitä, mitä he pitävät etsimisen ja tavoittelemisen arvoisina.

Päätin yrittää käsitellä aihetta suuremman ja kaikenikäisille imatralaisille avoimen aarteenetsintäleikin kautta. Olin pienenä erinomainen leikkijä ja mielikuvitukseni laukkasi vilkkaasti. Vielä nykyäänkin mielikuvitus riistäytyy toisinaan hallinnastani ja seurauksena on hauskoja hetkiä, hienoja kokemuksia tai kieli poskessa tehtyjä taideprojekteja. Leikkiminen on ihana asia, jota aikuisetkaan eivät saisi unohtaa. Leikkiä voi niin monella tavalla. Miksei se voisi olla perusta myös vaikuttamaan pyrkivälle taideteokselle?

Leikkimisen tärkeydestä

Mannerheimin lastensuojeluliiton Internet-sivuilla kerrotaan leikkimisen merkityksestä lapsen kehitykseen seuraavasti.

Leikki on välttämätöntä lapsen sosiaaliselle, emotionaalille ja kognitiiviselle kehitykselle. Leikkiessä kehittyvät kieli, syy-seuraus ajattelu, joustava yhdisteleminen, luova ajattelu, assosiativisuus, ongelmanratkaisutaito ja kyky erottaa ulkoinen todellisuus ja leikki. Leikkiessä opetellaan esineiden käsittelytapoja, yhteistoimintaa ja sääntöjä sekä tunteiden säätelyä. Leikki voi parantaa lapsen itseluottamusta ja uskoa kykyihinsä. Leikki opettaa ymmärtämään sosiaalista vuorovaikutusta, moraalia ja arvoja sekä vastaanottamaan empatiaa toisilta.

Kehittyminen vaatii lasta harjoittelemaan, kokeilemaan ja etsimään mielekästä toimintaa. Toimiessaan lapsi oppii, käsittelee sisäistä maailmaansa ja tunteitaan. Hän huomaa itsestään uusia asioita, näkee uusia näkökulmia sekä selkiinnyttää minäkuvaansa ja itsetuntoaan. Leikki on lapsen tapa sopeutua ympäristöstä ja itsestä tuleviin paineisiin ja etsiä niille luovia ratkaisuja. Leikissä harjoitellaan taitoja vailla epäonnistumisen pelkoa.

Lapsi ei leiki oppiakseen mutta oppii parhaiten leikkiessään. Lapsen innostusta oppia leikinomaisesti voidaan hyödyntää opettamisessa. Oppiminen on iloista ja elämänläheistä. Se luo myönteistä asennoitumista tiedon hankkimiseen ja. Leikin pitää tapahtua lapsen ehdoilla. Luovuuden kehittyminen ja ongelmanratkaisutaidot ovat myös oppimista. Luova uskaltaa olla erilainen. Luovuuteen tarvitaan aikaa, mielikuvitusta, itseluottamusta, tietoa, vastaanottavaisuutta, mielettömyyttä - ja kykyä leikkiä.

Leikkiä kuvataan lapsen työksi. Aikuiset arvostavat leikkiä helposti sen mukaan, miten he pystyvät sitä käyttämään lasten kasvatuksessa. Aito leikki on omaehtoista ja itseohjautuvaa, eikä sillä ole aikuisen näkökulmasta vakavaa päämäärää. Lapsi kuvaa leikissään sisäisen ja ulkoisen maailmansa tapahtumia. Leikki rikastuttaa elämää ja tuo siihen jännitystä.

Ympäristöön suuntautuminen ja halu leikkiä ovat luontaisia lapselle. Kaverit vaikuttavat leikki-ideoihin ja niiden toteuttamiseen. Yksin leikkivä tekee itse päätökset, toisten kanssa joutuu tekemään kompromisseja. Leikistä päättäminen ja roolijako ovat usein vaativia tehtäviä. Roolijaossa on kysymys vallasta ja hierarkiasta.

Nykyään leikki on uhattuna. Lapsuus lyhenee, leikit loppuvat liian varhain. Monilta lapsilta puuttuu mahdollisuus leikkimiseen ja heidän leikkimiskykyään rajoitetaan. Leikkimaailma on köyhtynyt, eivätkä lapset aina osaa leikkiä. Monet leikkivät yksipuolisia, varsinkin television tuomia leikkejä, jotka eivät jätä tilaa mielikuvitukselle ja ovat väkivaltaisia.

Leikki on lasten oikeus. Leikki kuuluu myös aikuisten elämään esimerkiksi harrastuksina. Niistä on lupa nauttia ja hakea vastapainoa työlle. Leikki tuo

aikuisillekin mielihyvää ja kohentaa hyvinvointia. Leikki on välttämätöntä niin lapsille kuin aikuisillekin, eikä leikki ole vastakkaista työlle. Molemmat kuuluvat elämäämme.

3 Yhteisötaidetapahtuman suunnittelu ja toteutus

Päätin tehdä perinteiseen aartenetsintäleikkiin perustuvan taidetapahtuman. Tapahtuman suunnittelussa tuli yhtä aikaa miettiä monia asioita. Näitä asioita työstin osittain samaan aikaan.

Projektista voi erottaa eri osa-alueita. Minun piti ratkaista tapahtuman muoto, aika ja paikka, suunnitella ja valmistaa aarteet, hoitaa tapahtuman tiedottaminen, keksiä tapa esittää teos opinnäytetyönäyttelyssä ja nauttia tapahtumapäivästä. Seuraavaksi esittelen näiden projektin eri vaiheiden etenemistä.

3.1 Miten, missä ja milloin järjestää tapahtuma?

Ryhtyessäni suunnittelemaan tapahtumaa mielessäni oli useampia vaihtoehtoja etsimisen toteuttamiseen. Etsintä metallinpaljastimen avulla maan alta kuulosti hauskalta, mutta olisi vaatinut jonkin metallisen liittämistä aarteisiin. Geokätkeilyssä yhtenäisen tapahtuman luominen olisi ollut vaikeaa. Harkitsin myös pääsiäismunajahdin tyyppistä annetulta alueelta sattuman varassa etsimistä. Havaitsin, etten pystyisi suunnittelemaan etsinnän logistiikkaa ennen kuin tietäisin, missä aartenetsintä tapahtuisi.

Ensimmäiseksi ajattelin järjestää tapahtuman ulkona. Tässä ongelmana olisi ollut luonnon arvaamattomuus keväisin. On suuri ero siinä, kätkeekö kämmeneen sopivat aarteet lumihankeen, kaivaako ne maan sisälle vai piilottaako pensasiin ja heinikkoon. Vaihtoehtona oli myös tehdä yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa ja valmistaa karttoja, jotka veisivät eri liikkeiden luokse. Etsijän löydettyä liikkeen sen henkilökunta olisi neuvonut, mistä kannattaisi etsiä. Tämä vaihtoehto olisi ollut liian haasteellinen yhden ihmisen toteutettavaksi näin lyhyessä ajassa. Myös tapahtuman pitäminen yhtenäisenä ja sen dokumentointi olisi ollut liian työlästä.

Muilta saamistani ehdotuksista parhaiten mieleeni on jäänyt suosikkirantani ja Imatran taidemuseo. Ranta olisi ollut ihana paikka järjestää etsintä kesällä. Se on kuitenkin niin syrjässä, että ihmisten saaminen sinne alkukevästä ei olisi onnistunut. Ehdotus järjestää etsintä opinnäytetyönäyttelyn avajaisissa taidemuseolla oli jännittävä, mutta silloin kaikki osallistujat olisivat olleet taidemaailman edustajia. Lähtökohtani oli koko ajan ollut tehdä tapahtuma imatralaisille ja toiveeni saada osallistujiksi mahdollisimman monenlaista väkeä. Halusin tuoda taidetta kaupunkilaisten arkeen. Taidemuseolla ei myöskään olisi ollut luonnollisia piilotuspaikkoja. Valmistumiseni olisi myös samalla siirtynyt huomattavasti, koska vasta tapahtuman jälkeen olisin voinut tehdä siitä kirjallisen päättötyöni.

Paikan valinta ei siis ollut helppoa, mutta joululomalla keksin ratkaisun. Imatran pääkirjasto sijaitsee keskeisellä paikalla Vuoksen varrella. Itse koin kirjaston helposti saavutettavaksi paikaksi sekä fyysisesti että psyykkisesti. Kirjastoon kaikki ovat tervetulleita, ja siellä käy luonnostaan paljon ihmisiä. Se ei ole pelottava paikka vaan koetaan kaikkien yhteiseksi alueeksi. Siellä on myös paljon mahdollisuuksia aarteiden piilopaikoiksi, esimerkiksi kirjahyllyissä. Kirjasto on myös täynnä elämysten ja tiedon oppimisen aarteita.

Löytämäni vaihtoehto tuntui juuri oikealta. Valintani sai kuitenkin kritiikkiä opinnäytetyön ensimmäisessä väliseminaarissa. Kirjasto nähtiin liian voimakkaana taustaelementtinä, ja siksi se söisi työni arvon. Se olisi liian arkinen paikka.

Epävarmuudestani huolimatta otin yhteyttä kirjaston johtajaan Ari Sareslahteen. Hän innostui ideastani jo puhelimesta ja sovimme tapaamisen kirjastolle 12.2.2014. Olin valmistellut keskustelun tueksi lyhyen kuvauksen projektistani. Kirjaston henkilökunta otti ideani innolla vastaan. He myös kiinnittivät huomioni asioihin, joita en ennen ollut ajatellutkaan. Huomioitava oli muun muassa, mitä tekisin aarteiden kanssa, jos osallistumaan saapuisi päiväkotiryhmä ja mitä jos joku löytää aarteen sattumalta ja ottaa sen mukaansa. He antoivat minulle luvan piilottaa aarteita kirjahyllyihin ja ottaa valokuvia osallistujien suostumuksella.

Yhdessä mietimme myös aarteiden määrää ja heidän kävijäkokemukseensa luottaen rajasin sarjan 50:een. Ajatukseni oli, että tapahtuma kestäisi muutamia

tunteja. Kysyin, mihin yleensä sijoittuu kirjaston kiireisin aika, jotta osallistujiakin olisi hyvin saatavilla. Sovimme, että tapahtuma alkaa klo 12 ja loppuu kirjaston sulkeutuessa klo 19 tai sitten, kun aarteet on löydetty. Ehdotin itse keskiviikkoa 2.4.2014 ja päädyimme siihen. Tapaamisen jälkeen usko valintaani palautui. Päätin luottaa omaan visiooni ja hyväksyä sen, että kaikki eivät pidä siitä.

Kun paikka oli selvillä, ratkesi myös aarteenetsinnän logistiikka. Sain kirjaston pohjapiirustuksen, jota muokkaamalla tekisin aarrekartat. Rastien ja tarkentavien vihjeiden avulla aarteet löytyisivät. Jokainen kartoista veisi vain yhden aarteen luokse. Viikkoa ennen tapahtumaa kiersin kirjastossa pohjapiirroksen ja kameran kanssa saadakseni kartat ajan tasalle. Hyllyjä oli tullut lisää ja vanhojen paikkoja oli osin vaihdettu. Piirsin kartan uudelleen käsin poistamalla siitä yleisöltä suljetut tilat ja merkitsin uusien hyllyjen paikat. Ks. Liite 1.

Suunnitelmani oli tulostaa kartat A6-kokoon, jotta ne olisivat yhteneväiset kysymyskorttien ja aarteiden mukana annettavien aitoustodistusten kanssa. Skannauksen ja kokeilun jälkeen päätin A5-koon olevan kuitenkin käytännöllisin tähän tarkoitukseen. Sitä pienemmästä olisi ollut hankalaa saada selvää. Lupasin kartan myöhemmin kirjaston käyttöön. He voivat hyödyntää sitä opettaessaan ihmisiä käyttämään kirjastoa.

3.2 Aarteita, aarteita

Projektini alussa en ollut vielä huomannut yhteyttä lapsuuteni sormuksenetsinnän ja aiheeni välillä. Alunperin suunnittelemani aarteet eivät olleet kiviä lähelläkään, mutta lopulta tajusin haluavani käyttää tätä materiaalia työssäni.

Iloitsen siitä, että pystyin yhdistämään korutaiteen maailmaa yhteisötaiteeseen. Tuntui luontevalta hyödyntää koruosastolla saamaani erityisosaamista kiven työstämisestä projektissani. Juuri kivitöistä tunnen saaneeni opintojeni aikana suurimmat onnistumisen tunteet. On hienoa työstää ikiaikaista materiaalia ja nähdä, kuinka se hitaasti muuttuu käsissäni.

Kivet ovat kiinnostaneet minua aina. Aioin tehdä arkipäiväisistä kivistä pieniä noin 1,5 cm halkaisijaltaan olevia viistehiottuja briljantteja. Näin saisin

korostettua tavallisen materiaalin merkitystä minulle. Tiesin tällaisen työskentelemisen olevan hyvin hidasta ja suunnitelmani tehdä sata aarretta alkoi hirvittää. En ollut myöskään aivan tyytyväinen tähän kokoluokkaan. Esiteltyäni ideani ensimmäisen kerran opinnäytetyön aihe-seminaarissa, olin jo löytänyt linkin suosikkirantani ihanien kivien etsintään. Tuolloin kirjallisen osuuden ohjaaja Hannu Castrén antoi minulle paljon ratkaiseen idean.

Hän ehdotti, että muokkaisin kiviä niin, että ne vain viittaisivat viistehiottuihin jalokiviin. Päässäni lokahti sillä hetkellä monta asiaa kohdalleen. Saisin kasvatettua aarteiden kokoa minulle mieluisaan kämmeneen sopivaan kokoon. Luopuessani viistehiomakoneen käyttämisestä, työskentelyni muuttuisi myös nopeammaksi. Tasohiomakoneella työskentelystä tulisi vapaampaa. Myös ilmaisullisesti tämä oli juuri sitä mitä olin etsinyt. Tekisin kiviä, jotka olisi osittain käsitelty särmikkäiksi ja kiiltäviksi, vedenalaisen värin paljastaviksi ja osittain jäisi näkyviin myös kiven kaunis, luonnollinen pinta. Juuri näin arvostukseni näitä kiviä kohtaan tulisi parhaiten esiin. Tiesin myös tarkalleen, mistä hankkisin materiaalini projektiin. Muistoni rannalta sai yhä suuremman merkityksen, kun päätin käyttää vain sieltä haettuja kiviä. Tapahtumassa jakaisin sillä tavoin minulle arvokkaan muiston osallistujien kanssa.

Marraskuun lopussa kävin etsimässä kiviä rannalta äitini kanssa. Olimme varustautuneet kahlaamaan hyisessä vedessä, mutta iloiseksi yllätykseksi vesi oli laskenut ja kesällä veden alla piileksivät kivet olivat paljaalla maalla. Potkimme sopivia kiviä irti jäätyneestä hiekasta ja pidimme hauskaa. Saimme samalla muutamia ihmetteleviä katseita. Ajoituksemme oli täydellinen, sillä seuraavana päivänä lumi satoi maahan.

Opinnäytetyössäni piti miettiä koko ajan monia asioita, mutta päätin keskittyä ensimmäiseksi aarteiden valmistamiseen. Sain ensimmäiset kolme testiversiota valmiiksi opinnäytetyön väliseminaariin mennessä. Kivistä sain erinomaista palautetta. Kirjastolaisten kanssa käydyn keskustelun jälkeen päädyin tekemään viisikymmentä aarretta sadan sijasta. Työstin kerrallaan noin kymmentä kiveä, jotta taidoissa kehittymiselle jäisi tilaa eikä mikään vaihe alkaisi kyllästyttämään liikaa. Sahasin ensin kiviin alkuviihteet kivisahalla. Tämän jälkeen siirryin tasohiomakoneen ääreen (Kuva 1.). Käytin työssäni

aluksi kuutta eri karkeutta olevaa hiomalaikkaa. Kokeilun myötä sain yhden vaiheista pudotettua pois. Vaikka tällainen työskentely oli huomattavasti nopeampaa kuin pienien viistekivien tekeminen, se oli silti kiduttavan hidasta. Oli yllättävän vaikeaa saada asetettua kiveä juuri oikein vinhasti pyörivälle tasolle ja vahingot tuottivat jatkuvasti uusia. Vähitellen käteni ja silmäni harjaantuivat. Työ opetti. Jokainen kivistä oli ainutlaatuinen. Oli hienoa nähdä, millaisia salaisuuksia kivet sisälleen kätkevät. Ulkoapäin hyvin vaatimattoman näköinen kivi saattoi paljastaa kultaisena kimaltavan raidan tai verisuonia muistuttavan kuvion. Toisin kuin pikkutarkassa jalokivien hionnassa on yleensä tapana, en yrittänyt tehdä kiviini vakiomäärää viisteitä, vaan annoin niiden tavallaan kertoa minulle, millaisia niistä pitäisi tehdä. Työskentelytapa ja visuaalinen tulos vahvisti aivan kuin muutti tuiki tavalliset kivet jalokiviksi, aarteiksi.

Suurin hankaluus oli pahoin kuluneet timanttilaikat. Minulle tilattiin uusi kaikkein karkein laikka, mutta tilausvaikeuksien vuoksi sain sen käyttööni vasta kahdeksaa viimeistä kiveä varten. Uuden laikan myötä huomasin, että jos välineet olisivat olleet kunnossa alusta asti, olisi kivet olleet valmiit ainakin kolme viikkoa aiemmin. Tämä harmitti, koska minulla olisi tuolloin ollut enemmän aikaa valmistella muita asioita tai tehdä enemmän aarteita. Työssä kului yhteensä noin kahdeksan viikkoa ja yhden aarteen valmistamiseen kului keskimäärin yksi päivä.

Kuva 1. Kiviaarteiden työstämistä (Kuva Hanna Ryyänen)

Opinnäytetyöni ohjaajan kanssa olin keskustellut numeroinnin merkityksestä pienoisveistosten ainutlaatuisuuden korostamisessa. Päädyin tekemään jokaiselle aarteelle aitoustodistuksen. Ks. Liite 2. Todistus on tehty samalla tyyllillä kuin tapahtuman juliste käyttäen pohjalla kuvaa kivien etsimisestä rannalla. Myös tekstin fontti ja ladonta ovat samanlaiset. Todistukset painatin koulun digipainossa postikorttिलाatuiselle ja -kokoiselle paperille. A6-koko tuntui minusta sopivalta rinnastettuna aarteiden kokoon. Todistus on näin myös helppoa säilyttää vaikka valokuva-albumissa.

Todistuksissa kerrottiin lyhyesti, mihin ja milloin järjestettyyn tapahtumaan pienoisveistos liittyi. Jokaisesta kortista käy ilmi juoksevan numeroinnin avulla, mikä veistos on kyseessä (esim. 1/50). Halusin myös kertoa aitoustodistuksissa

inspiraation lähteenä olleen tarinani sormuksen etsimisestä rannalta. Todistusten loppuun laitoin omakätisen allekirjoitukseni. Uskon, että aitoustodistus saa aarteet tuntumaan erityisiltä taideteoksilta.

Alkuvaiheessa halusin piilottaa aarteet (Kuva 2) ja aitoustodistukset sellaisenaan – veistos todistuksen päällä. Siinä oli kuitenkin riskinä, että joiltakin olisi saattanut jäädä huomaamatta ottaa aitoustodistus mukaansa. Ne täytyi siis saada jollakin tavalla yhteen. Sitominen narulla olisi ollut yksi vaihtoehto, mutta halusin, että aarteiden löytäjä saa halutessaan heti ottaa sen käteensä. Päädyin käyttämään pieniä, kirkkaita sellofaanipusseja ja pakata aarteet todistuksineen niihin. Pussit olivat mielestäni tarpeeksi vähäeleisiä ja tyylikkäitä tähän tarkoitukseen. Näin pakattuna osallistujat myös helpommin huomaisivat aarteet piilopaikoissaan.

Kuva 2. Kiviaarteita

Kivet olivat olleet minulle arvokkaita jo sellaisenaan, mutta niiden kanssa työskenteleminen teki niistä minulle todellakin jalokiviä ja luopuminen niistä ei ollut aivan helppoa. Varsinkin kahta suosikkikiveäni pyörittelin sormissani pitkään, ennen niiden pakkaamista. Päädyin antamaan niille parhaat paikat

numeroidussa sarjassa – ensimmäisen ja viimeisen. Olin kuitenkin tehnyt aarteet alusta alkaen tietäen, että lahjoitan ne eteenpäin, ja se teki luopumisesta helpompaa. Ajatus siitä, että aarteeni lähtevät jatkamaan matkaansa ilman minua, on mielikuvitustani kiehtova. Joku niistä saattaa päätyä kirjahyllyn kaunistukseksi, ja toinen heitetään heti kirjastosta poistuttaessa takaisin luontoon, ja kolmannesta saatetaan tulevaisuudessa käydä kiivasta taistelua taidehuutokaupassa.

Kivi on kuitenkin ikuinen materiaali, joka jatkaa elämäänsä muodossa tai toisessa – se on ollut olemassa kauan ennen minua ja jää tänne minun jälkeeni. Minä sain hetken aikaa olla muokkaamassa kivien tarinaa ja ne minun.

3.3 Tapahtumasta tiedottaminen

Kirjastoa varten laatimani kuvaus projektistani oli pohja, jonka varaan ryhdyin rakentamaan tapahtuman tiedottamista. Muokkasin sen ensin lehdistötiedotteeksi mahdollisimman informatiiviseen ja houkuttelevaan muotoon. Ks. Liite 3. Tärkeintä oli kertoa mitä, missä ja milloin tapahtuu. Yritin tiedotteessa avata tapahtumaa ja saada sen kuulostamaan mahdollisimman mielenkiintoiselta. Korostin aarteiden merkitystä, mutta pidin ne yllätyksenä. En halunnut, että tapahtuma mielletään vain lapsille suunnatuksi, joten kerroin, etteivät aarteet olisi leluja tai makeisia. Tiedotteen lopussa kerroin teoksen taustoista. Pyrin mahdollisimman selkeään ulkoasuun ja siihen, että koko tiedote mahtuisi yhdelle A4-liuskalle. Kiireiset toimittajat tekevät juttuja lehtiin usein vain lehdistötiedotteiden perusteella pienin muutoksi. Koska tapahtuman onnistumiselle oli tärkeää näkyvyys lehdissä ja koska minulla ei olisi ollut varaa ostaa mainostilaa, niin yritin tehdä toimittajien työn mahdollisimman helpoksi.

Seuraavaksi suunnittelin julisteen tapahtumalle. Ks. Liite 4. En ole tottunut käyttämään PhotoShop tai InDesign -ohjelmistoja, joten tein mitä pystyin käyttäen Word-tekstinkäsittelyohjelmaa. Olisin varmasti voinut teettää mainoksen työharjoitteluna jollakin opiskelijoistamme, mutta en oikein osannut pyytää apua. Sain ainakin arvokasta kokemusta julisteen tekemisestä. Sen pohjana oli rannalle suuntautuneella kivenetsintäreissulla äitini ottama kuva minusta kaivamassa kiviä ylös. Kuvan päälle loin tekstin, joka perustui tekemääni tiedotteeseen. Kaikkia mainossääntöjen vastaisesti julisteeseen tuli

paljon tekstiä, mutta yhtään vähemmällä en olisi selvinnyt. Osallistujille piti selkeästi kertoa, mihin he ovat osallistumassa. Julisteet tulostin paksulle, himmeäkiiltoiselle paperille A3-kokoon.

Hyväksytin tekemäni materiaalit kirjastolla ennen kuin laitoin ne jakeluun. Julisteita levitin muun muassa päivittäistavarakauppoihin, terveyskeskukselle, TE-toimistoon, Imatran kaupungintalolle ja tietysti kirjastolle. Tiedotteen lähetin viikkoa ennen tapahtumaa sähköpostitse paikallisiin lehtiin eli Uutisvuokseen, Imatralaiseen, Etelä-Saimaaseen ja Etelä-Karjalan Varttiin. Mukaan liitin julisteessa käyttämäni alkuperäisen kuvan ja julisteen. Lähetin saman tiedotteen myös Ylen paikallistoimitukseen. Rekisteröidyin lisäksi Internetissä toimivaan Etelä-Karjalan tapahtumakalenteriin ja lisäsin tapahtuman näkymään siellä.

Onnekseni molemmat Imatralla toimivat lehdet tekivät tapahtumasta jutun. Imatralainen teki omansa käyttäen lähettämäni tietoa ja kuvaa. Juttu ilmestyi tapahtumaa edeltäneen sunnuntain ilmaislehdessä. Uutisvuoksen toimittaja haastatteli minua puhelimitse tehden tarkentavia kysymyksiä. Erityisesti ilahduin, kun toimittaja haastattelun lopuksi kehui tiedotettani erinomaiseksi. Lisää samanlaisia saisi kuulemma lähettää. Aikaa vienyt työni ei siis mennyt hukkaan. Sain pienen maininnan sunnuntain ilmaislehteen, lähes koko sivun jutun maanantain lehteen ja merkinnän tapahtumapäivän eli keskiviikon lehden tapahtumakalenteriin. Etelä-Saimaassa ja Etelä-Karjalan radiossa siitä kerrottiin menovinkkien yhteydessä.

Kirjaston henkilökunta auttoi myös levittämään tietoa tapahtumasta. He lisäsivät tapahtuman mainoksen Internet- ja Facebook-sivuilleen. Lisäksi ilmoitus tapahtumasta pääsi kirjaston juuri saamalle sähköiselle, TV-ruudulla näytettävälle ilmoitustaululle. Kirjastolaiset ovat havainneet omien tapahtumiensa markkinoinnissa hyödylliseksi pienet A6-kokoiset mainokset, joita on helppo antaa asiakkaille mukaan lainaustiskillä. He tulostivat näitä pieniä lappusia laatimastani mainoksesta. He myös kertoivat tapahtumasta asiakkailleen näiden vieraillessa kirjastossa. Oli hienoa, että he ottivat näin aktiivisen roolin tapahtuman onnistumiseksi.

Olen erittäin tyytyväinen tapahtuman saamaan näkyvyyteen ja siihen, miten paljon sain harjoitella minulle uusia taitoja. Uskon hyödyntäväni näitä oppeja tulevaisuudessakin.

3.4 Miten esittää teos taidemuseon opinnäytetyönäyttelyssä?

Tämä yksityiskohta oli erittäin haastavaa päättää, ja välillä sen pohtiminen tuntui täysin turhaltakin, kun opinnäytetyöni tärkein osa olisi itse yhteisötaidetapahtuma. Jotain minulla kuitenkin pitäisi olla näytillä näyttelyssä. Toiveeni oli saada projektini kautta osallistujat hetkeksi miettimään, mitkä asiat ovat heille arvokkaita. Rajasin kysymykset kolmeen:

1. Miltä etsiminen ja löytäminen tuntuivat?
2. Mitä ajattelet löytämästäsi aarteesta?
3. Mikä on sinulle arvokasta?

Päätin, että jollain tavalla näiden kysymysten vastaukset tulisivat näytteille. Keskustelin eri henkilöiden kanssa ja joka keskustelun jälkeen suunta oli hieman muuttunut. Ensin aion haastatella osallistujia videolle sen jälkeen, kun he ovat löytäneet aarteen. Tämä video olisi sitten heijastettu taidemuseon seinälle. Koska ajattelin, että monet eivät ehkä haluaisi kasvojaan näytettävän, päätin, että kuvaisin heidän aarretta piteleviä käsiään ja puheääni kuuluisi taustalla. Tajusin tämän olevan liian monimutkaista, koska en itse hallitse videotekniikkaa ja olisin tarvinnut paljon ulkopuolista apua. Harkitsin diaesitystyylisiä projisointia, jossa vuoroin vaihtuisi kuva aarretta pitelevästä kädestä ja haastatteluun annetusta vastauksesta tekstimuodossa. Jokaisen etsijän kädestä olisi otettu kuva. En pitänyt tästäkään ideasta. Erään keskustelun aikana tajusin, että haastattelemisen heti aarteen löydyttyä saattaa rikkoa osallistujan tunnelman. Haastattelut pitäisi tehdä liukuhihnalta, jotta se ei veisi paljon osallistujien aikaa ja tunnelma saattaisi siinä kärsiä.

Päätin tehdä haastattelun kirjallisena. Painatin koulun digipainossa kolme kysymystäni A6-kokoisille korteille. Ks. Liite 5. Näiden lisäksi vastaajia pyydettiin kertomaan lomakkeella sukupuolensa ja ikänsä. Kysymyskortin saisi samalla mukaansa kuin aarrekartan. Näin toteutetussa haastattelussa jokainen

osallistuja saisi käyttää kysymysten pohtimiseen aikaa niin kauan kuin haluaisi. Myös pelko vieraalle ihmiselle tai videokameralle puhumisesta poistuisi. Vastausten palauttaminen nimettöminä saisi osallistajat ehkä avautumaan rohkeammin.

Nämä osallistujien omin käsin kirjoittamat kortit tulisivat esille näyttelyyn. Pidin ajatuksesta, että osallistajat voisivat tulla museolle katsomaan omia ja muiden osallistujien vastauksia. Muille museovieraille mielenkiintoisia olisivat viimeisen kysymyksen vastaukset. Toivottavasti ne saavat heidätkin miettimään arvokkaita asioita omassa elämässään.

Korttien asettelu oli vielä ratkaistava. Vaihtoehtoja oli jälleen useita. Laittaisinko kortit vain siisteihin riveihin seinälle vai laatikkoon jalustalle, josta niitä saisi käydä selaamassa vai kenties korttitelineeseen, jollainen minulla sattui olemaan. Seinälle ripustaminen kuulosti tylsältä. Laatikkoajatus kaatui siihen, että kävijät eivät rohkenisi koskea laatikon sisältöön.

Halusin tuoda näytteille myös yhden kiviaarteistani, mutta millä tavalla esittäisi sen symbioosissa korttien kanssa, oli ongelma. Aarten jalustalle asettaminen korostaisi sen arvokkuutta, mutta miltä se näyttäisi vastausten rinnalla.

Taidemuseon opinnäytetyönäyttelyyn tuli esille yhteisötaidetapahtuman dokumentaatio kahteen, pyörivään korttitelineeseen. Toisessa oli esillä valokuvia prosessista ja tapahtumasta ja toisessa teoksen selostus lyhyesti, vastauskortit, kartta ja aitoustodistus, johon liitettynä yksi kiviaarre. Olin ihastunut A6 :een eli postikorttikokoon, joten oli luonnollista viedä idea loppuun asti käyttämällä telineitä. Toteutuksesta tuli mielestäni hauska ja käytännöllinen. Museokävijät saisivat tutkia ja materiaaleja läheltä ja koskeakin niihin. Halusin ripustuksen olevan taidemuseomiljööstä hieman poikkeavan. Olin ottanut jo riskin hyppäämällä yhteisötaiteen maailmaan. Minusta olisi tuntunut väärältä turvautua tavanomaiseen loppusuoralla.

3.5 Tapahtumapäivän kulku

Tapasin yhteyshenkilöni kirjaston ovella kahdeksalta tapahtumapäivänä. Pääsin näin avustajana toimineen äitini kanssa piilottamaan aarteita tuntia ennen

kirjaston avautumista. Meillä molemmilla oli 25 aarretta piilotettavana ja aikaa tähän tehtävään kului yli kaksi tuntia. Jokainen aarteista piilotettiin eri paikkaan. Painattamiini karttoihin merkittiin rastilla aarteen kätköpaikka ja lisäksi tarkentava vihje siitä, mistä tarkalleen kannattaisi etsiä. Vihje saattoi olla esimerkiksi sen kirjan nimi, jonka taakse katsomalla aarre löytyisi. Vei yllättävän paljon aikaa etsiä sopivalta tuntuva piilo, merkitä se karttaan ja ”varmuuskopioida” tämä tieto ruutuvihkoon.

Riskinä piilotusoperaation jatkuttua vielä kirjaston jo auettua oli siinä, että joku saattaisi nähdä, mihin piilotimme aarteet ja käydä vain nappaamassa jonkun niistä. Tämä riski oli vain otettava. Joku kirjaston asiakkaista oli käynyt tiskillä ja kertonut löytäneensä yhden aarteista ja kysynyt saako sen jo ottaa mukaansa. Kirjaston väki oli hyvin perillä tapahtuman tarkoituksesta, ja he ohjeistivat jättämään aarteen vielä siinä vaiheessa paikoilleen.

Oman pisteeni kirjastossa sain näkyvälle paikalle heti pääsisääkäynnin viereen (Kuva 3). Paikan näkyvyyttä lisäsi takanani sijainnut, paljon kiinnostusta herättänyt valokuvanäyttely. Kaikki, jotka tulivat sitä katsomaan, eivät voineet välttyä näkemästä pistettäni. Pöytäni oli vaatimaton, mutta asiallinen. Maalaustelineellä oli valkoinen maalaus pohja ja sen päällä yksi tapahtuman julisteista. Pöydällä oli valkoinen liina ja lasilla peitettynä tapahtumasta kirjoitetut lehtijutut. Koristeena oli oksia, käpyjä ja tietysti kiviä suosikkirannaltani. Nollabudjetilla pitää käyttää kekseliäisyyttä ja tulla toimeen sillä, mitä käsillä on.

Kuva 3. Tapahtumapaikka ja aarteenetsintäkeskus (Kuva Tuija Kaustola)

Kaikki oli valmista, kun tapahtuman oli aika alkaa kello kaksitoista. Innokkaiden osallistujien ryntäys alkoi heti. Tapahtumasta tiedottaminen minun ja kirjaston väen puolesta oli tuottanut tulosta. Olin ennakkoon pelännytkin, että aarteet saattavat loppua kesken, mutta näin suureen suosioon en ollut osannut varautua.

Suurin osa osallistujista oli tullut kirjastoon varta vasten osallistuakseen tapahtumaan. Osallistujat saivat käydä hakemassa luotani kartan ja kysymyskortin, jonka pyysin palauttamaan aarteen löydyttyä. Toiveeni oli, että yhtenäisyyden vuoksi kaikki vastaukset olisi kirjoitettu varaamillani kynillä, mutta muutama kortti oli silti täytetty lyijykynällä. Huomasin, että kaikkea ei voi kontrolloida täydellisesti tällaisissa tapahtumissa. Eikä se haittaa, sillä osallistujien oman kädenjäljen oli tarkoituskin näkyä. Piilot olivat ympäri kirjastoa ja jos osasi liikkua kartan mukaan, etsiminen oli aika helppoa.

Muutama henkilö kävi sanomassa, ettei löytänyt aarrettaan. He saivat joko uuden kartan tai apua etsimiseen. Saattaa olla, että jotkut ovat vieneet muutaman aarteen piiloistaan etukäteen. Yksi venäläinen mies ei halunnut pitää

aarrettaan, joten se piilotettiin uudestaan. Tapahtuman logistiikka sujui hyvin, eikä kenenkään tarvinnut arvailla, mitä pitäisi tehdä.

Olin pyytänyt apua tapahtuman valokuvaamiseen. Ymmärsin, että sekasotku olisi valmis, jos yrittäisin itse vielä ottaa hyviä kuviakin. Tämä olisi ollut osallistujienkin kannalta hämmentävää ja vaikuttanut epäammattimaiselta. Näin minulle jäi myös aikaa keskustella osallistujien kanssa. Valokuvaajani Johanna Berg on neljännen vuosikurssin valokuvauksen opiskelija ja sai tapahtuman dokumentoimisesta työharjoittelupisteitä. Hän otti hienoja tilanne- ja yleiskuvia koko tapahtuman ajan. Hän myös selvitti osallistujilta, saisiko heitä kuvata. Vain yksi venäläinen nainen ei halunnut näkyä kuvissa. Seuraavaksi on kuvia tapahtumasta (Kuva 4, Kuva 5, Kuva 6, Kuva 7, Kuva 8, Kuva 9, Kuva 10).

Kuva 4. Innokas etsijä vastaamassa kysymyksiin (Kuva Tuija Kaustola)

Kuva 5. Etsimässä kirjan takaa (Kuva Johanna Berg)

Kuva 6. Aarre löytyi (Kuva Johanna Berg)

Kuva 7. Keskusteluja osallistujien kanssa (Kuva Johanna Berg)

Kuva 8. Onneksi miehiäkin tuli osallistumaan (Kuva Johanna Berg)

Kuva 9. Venäläisiä suomen kielen opiskelijoita (Kuva Johanna Berg)

Kuva 10. Löytäminen hymyilyttää (Kuva Johanna Berg)

Kaikki aarrekartat oli jaettu parissa tunnissa, ja pian kello kahden jälkeen tapahtuma oli ohi. Olin varautunut olemaan kirjastolla sen sulkeutumiseen saakka, mutta yllättäen alkuperäinen suunnitelmani muutaman tunnin

tapahtumasta toteutuikin. Jätin kirjaston tiskille makeisia lohdutukseksi niille, jotka eivät ehtineet osallistumaan. Purin pisteeni pois. Kävin vielä kiittämässä kirjastolaisia ja suuntasin kotia kohti.

Minut valtasi todella tyhjä olo. Monen kuukauden valmistelut kulminoituivat kahteen hektiseen tuntiin, ja sitten kaikki oli ohi. Tunsin kuitenkin onnistuneeni juuri niin kuin pitikin lukiessani palautettujen kysymyskorttien vastauksia.

4 Tapahtuman palautteen purku

Oli ihanaa nähdä, kuinka innoissaan osallistujat lähtivät etsimään aarteita. Heiltä saatu palaute sai minut tuntemaan, että kaikki oli vaivan arvoista. Osa antoi palautetta vain kirjallisesti, mutta toiset myös kasvotusten. Kirjastolaisilta kuulin, että tapahtumaan osallistumassa kävi myös sellaisia henkilöitä, jotka eivät ole aiemmin kirjastossa asioineet. Oli hauskaa kuulla, että tapahtumani sai samalla jotkut tutustumaan kirjastoon ja ehkä tulemaan takaisinkin. Sain takaisin 47 kyselykorttia viidestäkymmenestä. Osassa kortteja on useamman osallistujan vastaukset, koska he etsivät yhtä aarretta joko pareittain tai pieninä ryhminä. Seuraavaksi kerron, mitä kysely paljasti ja jos mahdollista yritän löytää vastauksen siihen, mikä on meille arvokasta.

Osallistujia oli yhteensä 58, joista naisia oli 44 ja miehiä 14. Kuten olin toivonutkin, osallistujat olivat keskenään hyvin eri-ikäisiä. Osallistujien ikähaarukka oli 3-vuotiaasta 85-vuotiaaseen. Ikäryhmittäin osallistujia oli seuraavasti: 1 - 10-vuotiaat 8 osallistujaa, 11 - 19-vuotiaat 2 osallistujaa, 20 - 29-vuotiaat 8 osallistujaa, 30 - 39-vuotiaat 4 osallistujaa, 40 - 49-vuotiaat 5 osallistujaa, 50 - 59-vuotiaat 20 osallistujaa, 60 - 69-vuotiaat 9 osallistujaa, 70 - 79-vuotiaat 1 osallistuja ja 80 - 85-vuotiaat 1 osallistuja. Suurin osallistujaryhmä oli 50 - 59-vuotiaat naiset.

Olin iloisesti yllättynyt siitä, että näin moni lähti innoissaan mukaan etsintään. Etsijöiden joukossa oli myös kansainvälistä väriä, kun paikalle saapui suomen kieltä opiskelevia venäläisiä maahanmuuttajia. Heitä oli yhteensä 17, ja he etsivät aarteita pienissä ryhmissä ja sanakirjaa apuna käyttäen yrittivät parhaansa mukaan vastata kysymyksiini suomeksi. Heidän opettajansa oli

pyytänyt heitä tulemaan, jotta saisi näytettyä heille, millainen ”opinnäytetyö” voi esimerkiksi olla. Osa vastaajista, varsinkin nuorimmista, vastasi vain muutamalla sanalla, mutta ilokseni monet olivat todella panostaneet vastauksiinsa. Minusta tuntuu, että olen onnistunut pyrkimyksessäni saada osallistujat hetkeksi pohtimaan, mikä on heidän elämässään arvokasta. Sain itse myös todella paljon tältä projektilta. Oli etuoikeus saada järjestää tämä yhteisötaidetahtuma, vaikuttaa hetki heidän elämässään ja saada tietää, mitä osallistujat ajattelivat koko projektista.

Seuraavaksi käyn läpi kysymykset kertoen löytämistäni yhtäläisyyksistä. Jokaisen kysymyksen jälkeen esittelen muutamia poimintoja vastauksista.

4.1 Miltä etsiminen ja löytäminen tuntuivat?

Tähän kysymykseen saamani vastaukset olivat melko yhteneviä ikäryhmästä riippumatta. Vastauksissa korostui usein etsimisen ja löytämisen olleen hauskaa, sopivan helppoa ja jännittävää. Sitä kuvailtiin myös mielenkiintoiseksi, addiktoivaksi, palkitsevaksi, hieman haastavaksi, ihanaksi ja mukavaksi.

Etsiminen oli jännää ja löytäminen riemukasta, varmaan erilaista etsiä jotain, joka on joskus kadonnut, kuin jotain, josta ei tiedä mitä se on. - nainen 20v

Löytämisen ilo on paras ilo! Kartan ja vihjeen avulla etsiminen oli helppoa ja muistutti lapsuusajan leikeistä! - nainen 23v

Tutussa paikassa etsiminen oli helppoa. Myös kirjat ovat löytöjä. Kirjasto on täynnä aarteita! - nainen 50v

Ihana tunne etsiä jotain joka on vain minulle piilotettu. Löytämisen tunne oli aivan ihana. - nainen 57v

Mukavaa, paljon enemmän tällaista! - nainen 57v

Hauskalta. Mielenkiintoinen idea toteuttaa kirjastossa. - nainen 57v

4.1 Mitä ajattelet löytämästäsi aarteesta?

Tähän kysymykseen saamani vastaukset olivat positiivisia. Aarteita kuvailtiin hienoiksi, kauniiksi, arvokkaiksi, uniikkeiksi, kivoiksi, yllättäviksi, ihaniksi ja mielenkiintoisiksi. Tekijänä vastaukset lämmittivät mieltäni suuresti. Useampi viittasi aarteisiin taideteoksena. Oli myös hienoa huomata, kuinka pohdiskelevia suuri osa vastauksista oli. Vastaajien mielikuvitus oli selvästi lähtenyt liitämään.

Aarteita verrattiin muun muassa ihmiseen ja elämään. Usealle oli tullut myös mieleen muistoja kivien keräämisestä, ja he kertoivat omasta rakkaudestaan kiviin. En siis ole ainoa, jolle tällaiset pienet asiat näyttäytyvät hienoina.

Se kiiltää. - nainen 5v

Näyttää kivikautiselta työkalulta - mies 9v

Hyvä aarre! Laittoi miettimään mikä elämässä on arvokasta ja tärkeää - mies 18v

Se on kaunis, tuo mieleen meidät ihmiset; Puolivalmis ja sellaisenaan hyvä. Eikä ole ulkokuoreen luottaminen. - nainen 20v

Muistoja tulee mieleen lapsuudesta ja kivien keräilystä. - nainen 24v

Se on uniikki ja käsin tehtynä arvokas! - nainen 25v

Pidän siitä, miltä se tuntuu kädessä. - nainen 29v

Ajattelin kiveä elämänä, josta on hioutunut osia pois eli tietty kovuus on tullut esille, mutta paljon pehmeitä arvoja on silti onneksi säilynyt - nainen 36v

Minä ajattelen että tämä on hyvä ideoita. Kivi on pieni osa Suomea. - mies 33v

Somistan huonekasvien ruukkuja kivillä. Löytämäni pääsee parhaille paikoille. Lainaan kirjankin, kannatti vaihtaa. - mies 42v

Arvostan luonnonkiveä, ihmettelen kuinka kiveä voi leikata, ristiriitainen, mutta hieno aarre, säilyy ja säilytetään. - nainen 50v

Se on kaunis ja minulle tärkeä. Joku on tehnyt sen juuri minulle. - nainen 57v

Hieno, aarteet ovat yleensä pieniä asioita, joita ei välttämättä näe/tajua. - nainen 57v

Timantiksi muuttuva Saimaan kivi. Pitää kastella, sävyt tulevat esiin. Kastelin aarteen. Sävyt kuin rantavedessä. Arvasin sen. - mies 53v

Kivi sykkii sydämeni tahdissa. Kaunis sileä. - nainen 62v

4.3 Mikä on sinulle arvokasta?

Tähän kysymykseen saamani vastaukset olivat monenkirjavia. En näe vastauksissa juurikaan eroja eri ikäryhmien välillä. Nuorimmilta vastaajilta olin varautunut saamaan hieman muista eriäviä vastauksia, mutta vain kolme heistä oli näillä linjoilla. Heidän vastauksensa arvokkaasta olivat unilelu, timantti ja videopelit. Hienoja ja arvokkaita asioita nämäkin. Vastauksista on löydettävissä

muutama jatkuvasti toistuva teema, jotka vievät ajatukset perusasioiden äärelle. Näitä olivat elämä kokonaisuudessaan, läheiset ihmiset, terveys, onnellisuus, luonto, työ ja rauha. Yksilöllisiä eroja oli myös paljon. Vastauksissa mainittiin myös mm. aika, taide, harrastukset, yhdessä tekeminen, luottamus, nauru, hiljaisuus, kirjat, käden taidot, luovuus, uudet ideat, jokaisesta päivästä nauttiminen, raha, vaatteet, aitous sekä itsenäinen Suomi. Kuten varmasti useimmat ihmiset, minäkin voin yhtyä näihin mielipiteisiin.

Rakkaus - mies 3v

Mummilassa ja mummolassa olo. - nainen 5v

Materiasta jos puhutaan – se mikä liittyy lapsuuteen. Omasta lapsuudesta on niin vähän jäänyt konkreettisesti jäljelle. - nainen 45v

Etsiminen on arvokkaampaa kuin löytäminen, tärkeintä uteliaisuuden säilyttäminen ja toisten arvostaminen. - nainen 50v

Olin silmäleikkauksessa vastikään, samanlaista aarteiden etsimistä tuo näön palautuminen. Ensimmäinen päivä 2.4.2014 kun pääsin ulos! - mies 53v

Uusien löytöjen tekeminen. Uudet kokemukset. Osallistuminen. - nainen 62v

5 Yhteisötaide

Yhteisötaide on hyvinvoinnin edistämistä tukeva taidemuoto, joka keskittyy yhteisöllisyyden luomiseen erilaisissa ympäristöissä (Von Branderburg 2008, 11). Itselleni yhteisötaide on uusi aluevaltaus. Lähdin toteuttamaan tapahtumaani ilman tietopohjaa muiden taiteilijoiden projekteista tai yhteisötaiteen tutkituista vaikutuksista ihmisiin.

Tapahtuman jälkeen koin tarpeelliseksi tutkia, mitä on kirjoitettu yhteisötaiteen mahdollisuuksista parantaa ihmisten elämää ja tuoda siihen uudenlaista sisältöä. Seuraavassa luvussa esittelen yhteisötaidetta koskevia löydöksiäni kirjallisuudesta.

5.1 Yhteisötaiteen mahdollisuudet

Yhteisötaiteessa taidetta tehdään yhteisön ehdoilla, yhteisön jäsenten kanssa ja heitä varten. Kommunikointi ja vuorovaikutus ovat tärkeitä. Yhteisötaiteilijat ovat paikallisen kulttuurin edistäjiä. He järjestävät kurssitoimintaa myös sellaisille

henkilöille, joiden elämään taide ei yleensä kuulu. He myös ideoivat ympäristötaidehankkeita sekä paikallisia kulttuuritapahtumia. Taiteen tarkoituksena voi olla muutoksen luominen tai vaikka huomion kiinnittäminen yhteisön elinoloihin. Yhteisötaiteessa ei ole olennaista kysyä, onko projekti onnistunut vai ei. Tärkeämpää on pyrkiä lisäämään ymmärrystä keskusteltavasta aiheesta. Olennaista on yhteisön jäsenten tapa ja kyky osallistua projektiin. Jotta osallistujista ei tulisi vain avustajia, heidän olisi hyvä olla mukana suunnittelun alusta saakka. (Von Branderburg 2008, 36.)

Minua puhutteli erityisesti seuraava julistus Liikasen (2010, 10) laatimasta toimintaohjelmasta, jonka mukaan kaikilla on oikeus ja yhtäläinen mahdollisuus tehdä itse taidetta ja osallistua kulttuuritoimintaan (1.) riippumatta siitä missä asuu, elää tai työskentelee, (2.) oman halunsa, toimintakykynsä ja luovien kykyjensä mukaisesti ja (3.) riippumatta iästä, myös vaihtuvissa yhteisöissä ja elämäntilanteissa.

Seuraavat toimenpide-ehdotukset ovat mielestäni mielenkiintoisimmat Liikasen työryhmän 18 ehdotuksesta hyvinvoinnin lisäämiseksi taiteen ja kulttuurin keinoin. Kulttuurin terveys- ja hyvinvointivaikutukset toivottiin huomioitavaksi lainsäädännössä. Kuntapuolella ehdotettiin kirjattavaksi kuntastrategiaan tavoitteet terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi kulttuurin ja taiteen avulla. Näin ne otettaisiin osaksi kuntien budjettipäätöksiä. Rakennuttajien pitäisi varata prosentti rakentamis- ja peruskorjauskustannuksista taidehankintoihin, jotta laitoksista tulisi viihtyisämpiä. Hoitopaikkojen budjetteihin pitäisi puolestaan varata määräraha, jolla edistettäisiin kulttuuritoimintaa, yhteisöllisyyttä ja hoivaympäristön kodikkuutta. Rahoitusta hankkeisiin esitettiin saatavaksi myös ministeriöiltä ja Raha-automaattiyhdistykseltä. Toiveena on synnyttää uusia liikeyrityksiä, jotka toimisivat kulttuurin, luovuuden ja hyvinvoinnin alalla. Kaupungeissa ja maaseudulla tulisi etsiä uusia yhteisiä toiminta- ja kohtaamispaikkoja taiteen ja kulttuurin käyttöön. Tämä pitäisi ottaa huomioon kaupunki- ja kuntasuunnittelussa. Arjen kulttuurisuutta lisääviä toimintamuotoja pitäisi kehittää ja tukea. Kulttuurialan toimijoita pitäisi kannustaa pitkäjänteiseen yhteistyöhön eri laitosten, koulujen ja työpaikkojen kanssa. Sosiaali- ja terveystieteiden asiakkaiden elämäntietä, harrastukset ja kulttuurilliset

tarpeet liitetään osaksi heidän hoito- ja palvelusuunnitelmaansa. Tällöin yksilölliset palvelutarpeet huomioidaan. Taidelähtöisiä menetelmiä ja kulttuuritoimintaa pitäisi liittää lastensuojeluun, nuoriso- ja sosiaalityöhön, vanhuspalveluihin, terveydenhuoltoon, kuntoutukseen, koulutukseen ja maahanmuuttajien kotouttamiseen. Näitä menetelmiä käyttämällä ja jalostamalla toivotaan ehkäistävän syrjäytymistä ja lisättävän osallisuutta ja työhyvinvointia. Kulttuuri- ja terveydenhuollon alojen koulutuksissa tarvittaisiin osittaista lähentymistä. Taide- ja taitoaineita pitäisi lisätä kaikille koulutusasteille. (Liikanen 2010, 12, 14 – 20.) Toivon todella, että edellä mainitut tavoitteet saadaan toteutettua. Uskon kulttuurin nauttimisen ja tekemisen parantavan meidän kaikkien elämänlaatua. Nykyinen taloustilanne vain ei lupaa hyvää näiden tavoitteiden toteuttamiselle.

Me haluamme kokea ja tehdä asioita, jotka koemme mielekkäiksi ja merkityksellisiksi. Tämä mahdollistaa henkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin. Taide ja kulttuuritoiminta ovat tärkeitä hyvän elämän ja arjen kokemiselle. Koko elämän jatkuvat elämykset, luovat voimavarat, osallisuus ja vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa mahdollistavat voimaantumisen, oman kehityksen ja toimintakyvyn ylläpitämisen. Taiteen ja kulttuurin avulla voidaan koskettaa yksilöitä ja yhteisöjä. Ei riitä, että yksilö on vain taiteen yleisönä, vaan hänen pitää päästä tekemisestä osalliseksi yksin tai muiden kanssa. Kiinnostus taide- ja kulttuuritoimintaan säilyy ihmisellä halki elämän vaikka elin- ja asuinympäristö muuttuisi palvelutaloksi tai laitokseksi. Erityisesti tämä koskee lastensuojelun lapsia ja nuoria, mielenterveyden ongelmista kärsiviä, kuntoutujia ja pysyvämmiin vammautuneita, kehitysvammaisia ja vanhuksia. Kulttuuri- ja taideharrastukset halutaan tuoda kaikkien ulottuville. Laitoksista pyritään tekemään kodikkaampia asiakkaiden ja henkilökunnan henkisen hyvinvoinnin edistämiseksi. (Liikanen 2010, 25.)

Työelämä on yhä stressaavampaa. Työpaikoilla taide- ja kulttuuritoiminnan avulla on mahdollista vaikuttaa psyykkisen ja sosiaalisen työkyvyn ylläpitämiseen, ilmapiiriin ja viihtyisämmän työympäristön luomiseen. Kommunikaatio- ja tiimityötaidot lisääntyvät samalla. Terveemmät työntekijät myös jaksavat töissä pidempään. (Liikanen 2010, 26.)

Sosiokulttuurisen innostamisen, tavoite on, että mahdollisimman moni voisi nauttia taiteesta ja osallisuudesta kulttuuriin. Innostaja voi olla esimerkiksi taiteilija, joka toimii katalysaattorina omaehtoiseen kulttuuritoimintaan. Luovuus ja yhdessä tekeminen ovat hyvinvoinnin tärkeimpiä määrittäjiä ja yhteisölähtöinen taide on tärkeä elementti terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Taide voi auttaa eri laitosten asiakkaita ja henkilökuntaa ymmärtämään toisiaan jos muutoin kommunikoinnissa on vaikeuksia. Sosiokulttuurisen innostaminen tähtää sekä osallistumisen ja luovuuden kannustamiseen, että omaehtoiseen kulttuuritoimintaan. Yhteisötaiteen tavoitteena on vahvistaa yhteisöjä ja yksilöitä tasa-arvoisessa ja luovassa taiteellisessa toimintaprosessissa osallistujien ja taiteilijan kesken. Yhteisötaide saa osallistujat tuntemaan, että heitä on kuunneltu, he ovat osallistuneet, olleet ryhmän sisällä jäsenenä, järjestämässä toimintoja ja tekemässä taidetta. (Liikanen 2010, 33, 39.)

Taiteen tekemiseen osallistuminen saa osallistujat voimaan paremmin sekä tuntemaan itsensä onnellisimmiksi ja terveemmiksi. Osallistujat saattavat löytää uusia ystäviä ja oppia uutta muista kulttuureista. Monet myös ryhtyvät hakemaan itsenäisesti uusia kokemuksia ja tavoitteita elämälleen sekä osallistumaan yhteisön toimintaan. Osallistuminen taiteen tekemisen prosessiin koetaan tärkeämmäksi kuin itse taide. Kulttuurin aktiivinen harrastaminen, kuten elokuvissa, konserteissa, museoissa ja taidenäyttelyissä käyminen pidentävät ihmisten elinajan odotetta. Kirkossa ja urheilukilpailuissa käymisellä ei ole vaikutusta elinajan pituuteen. Musiikin ja taideteosten esittämisellä sairaaloissa on myös positiivisia vaikutuksia. Leikkauksien jälkeen potilaat voitiin kotiuttaa nopeammin, lääkkeitä tarvittiin vähemmän, hermostuneisuus ennen hoitoja ja leikkauksia väheni, synnytykset sujuivat paremmin ja synnytyksen jälkeinen masennus väheni. Elävä musiikki alensi verenpainetta ja hormonaalista stressiä. Myös henkilökunta viihtyy paremmin töissä kun sairaalassa on miellyttävää arkkitehtuuria, sisustusta ja taidetta. (Liikanen 2010, 59 – 60.)

Ympäristöllä ja sillä, että siihen saa itse vaikuttaa on suuri merkitys tyytyväisyyden lisäämiselle varsinkin laitoksissa, joissa ihmiset ovat instituutioiden vaikutusten alaisia. Potilashuoneiden suunnittelussa on tärkeää

valo, värit, ilmanvaihto, näkymä luontoon ja kestävän rakentamisen periaatteet. Yhteys luontoon ja virikkeellisyys nopeuttavat toipumista vähemmällä lääkityksellä. (Liikanen 2010, 63.)

Se, kuinka taide on osa elämää, saattaa olla tärkeintä. Suuntaamalla ajatukset siihen, mikä on tärkeää, taide nostaa yksilöllistä ja yhteisöllistä elämänlaatua. Se paljastaa meille sen, mikä on persoonallista ja intiimiä. Se rikastuttaa elämää rinnastamalla yksilön omat tarinat muiden ihmisten tarinoihin siitä, mitä maailmassa oleminen tarkoittaa. (Von Branderburg 2008, 19.)

Taidetta tarvitaan koska etäännytetyn ja fiktiivinen tapa lähestyä vaikeitakin asioita voi tuoda käsiteltävät ilmiöt lähemmäksi. Ihmisillä on myös tarve tulla kuuluiksi ja nähdyiksi omissa asioissaan, ja tähän taide antaa mahdollisuuden. Taiteen keinoin voi ilmaista asioita, joihin sanat eivät riitä. Taiteella on suora yhteys tunteisiin, ja siksi niiden tunnistaminen ja tutkiminen on luontevaa taiteen avulla. Osallistava taide tuo keskustelemaan suhteen ympäröivään maailmaan. Taide kuuluu kaikille. Osallistava yhteisötaide merkitsee eettisyyteen kietoutunutta estetiikkaa. Parhaimmillaan osallistava taide jättää ikuisen elämysjäljen tunnemuistiimme. (Torkko, Malte-Colliard, Lampo, Haapalainen, Karkkunen & Kilpikivi 2013, 9 – 10.)

Taiteen soveltava käyttö voi myös tarjota työpaikkoja taiteilijoille. Asiakkaita voisi löytyä sosiaali- ja terveyshuollon palvelujen piiristä. Myös taiteilijoiden halukkuus työskennellä perinteisen taidekentän ulkopuolelle on kasvamassa. Liike-elämä ei vielä oikein osaa hyödyntää taiteilijoiden osaamista. Taiteilijoita on pyydetty apuun kun yrityksessä on etsitty innovatiivisia ratkaisuja. Työpaikoilla taiteilijat voivat kehittää työyhteisöä ja herättää yhteishenkeä sekä luovuutta. (Liikanen 2010, 41.)

5.2 Missä on teokseni paikka?

Kun ryhdyin työskentelemään opinnäytetyöni parissa, en edes tiennyt, mihin taiteen lajiin se kuuluisi. Kiviaarteet ammentavat selkeästi pääaineeni, korutaiteen mukaisesti korun traditiosta. Kauniit, leikatut ja muotoillut jalokivet ovat olleet olennainen osa koruja ja koristautumista jo tuhansia vuosia. Vaikka aarteet eivät ole päälle puettavissa, niillä on mielestäni selkeä kehoon liittyvä

näkökohta. Jokainen työstämistäni kivistä sopii täydellisesti käteen, ja ainakin minulle tuli hyvä olo pidellessäni niitä. Voin tuntea, miten viileä kivi lämpenee kosketuksestani. Kiveä voi myös kuljettaa mukanaan taskussa tai laukussa. Tältä kantilta teos kuuluisi siis korutaiteen alaan.

Projektini yhteydessä voisi puhua myös laajenevasta taideteoksesta, sillä aarteet lähtivät jatkamaan matkaansa minulle tuntemattomiin paikkoihin, minulle vieraiden ihmisten mukana. Toivon, että kivet muistuttavat aina omistajiaan siitä, mikä heille on arvokasta. Laajeneminen tapahtuu myös toiseen suuntaan. Kaikki palautetut kysymyskortit olivat esillä Imatran taidemuseolla. Näyttelyvieraat ovat saaneet lukea osallistujien vastaukset ja toivottavasti itsekin miettineet, mikä on heidän elämässään arvokasta.

Aartenetsintätapahtumaa en kuitenkaan saanut mahtumaan pelkästään korutaiteen tai laajenevan taideteoksen alle. Ensimmäinen sopivalta tuntunut termi tällaiselle teokselle oli osallistava taideteos. Siitähän tässä oli kysymys, saada ihmiset osallistumaan. Toinen mahdollisuus olisi yhteisötaide. Taidekentällä näiden käsitteiden kanssa kilpailee myös uusi julkinen taide, sosiaalisesti sitoutunut taide, dialoginen taide ja vuorovaikutuksellinen taide (Roponen-Lunnas 2013). Suunnitellessani tapahtuman tiedottamista päätin kuitenkin käyttää käsitettä yhteisötaide. Uskon nimittäin tämän termin olevan paremmin suuren yleisön tiedossa, kuin osallistava taideteos. Jos olisin käyttänyt tuntemattomampaa termiä, niin se olisi saattanut herättää hämmennystä. Yhteisötaide ja osallistava taideteos ovat niin lähellä toisiaan, että vaihdoin mielelläni toiseen käsitteeseen.

Oikea luonnehdinta projektilleni olisi ”koru- ja yhteisötaidetta yhdistävä teos”. Se ei ole käyttökelpoinen määritelmä pituutensa vuoksi. Tietääkseni työni on ensimmäinen, jossa korutaide liittyy yhteen yhteisötaiteen kanssa. Kokeilu oli minulle mielenkiintoinen. Yleensä yhteisötaiteessa taiteilijan rooli on olla organisoija. Tässä projektissa minä toimin sekä yhteisötaidetapahtuman organisoijana että korutaiteilijana tarinaa mukanaan kantavien pienoisseivosten myötä.

En päättänyt tietoisesti tekeväni yhteisötaiteen alaan kuuluvaa teosta opinnäytetyökseni vaan ajauduin siihen puolivahingossa. En ollut myöskään aiemmin juurikaan perehtynyt yhteisötaiteeseen. Näin ollen yhteisötaiteen historia tai alan taiteilijat eivät ole vaikuttaneet työskentelyyni. Kouluni ei tarjoa opetusta yhteisötaiteesta tai taidetapahtumien järjestämisestä. Lähdin siis rakentamaan tapahtumaa täysin pystymetsästä. Myöhemmin kuulin olevani kouluni ensimmäinen, joka lopputyöksensä tekee yhteisötaideprojektin. Olin tästä yllättynyt. Tätä kirjoittaessani seuraava on onneksi jo tulossa.

Projekti tuntui kuitenkin koko ajan minulle täysin luonnolliselta. Luulen, että jos minulla olisi ollut laaja taustatietämys yhteisötaiteesta, se olisi saattanut kasata minulle turhia paineita. Olisin verrannut työtäni koko ajan jonkun muun työhön. Näin työskenneltyäni voin seisoa projektini takana varmana siitä, että olen tehnyt kaikki valinnat itse, enkä ole vahingossa kopioinut jonkun muun ajatuksia. Ehkä tietämättömyys olikin onnekasta ja saa jatkossakin aikaan hienoja asioita. Tulen yleensä hyvin toimeen erilaisten ihmisten kanssa, eikä minusta ei ole epämiellyttävää kohdata heitä. Työkokemukseni asiakaspalvelussa pankissa on vain parantanut vuorovaikutustaitojani. Aiempi tradenomikoulutukseni kansainvälisen kaupan alalta on myös opettanut hallitsemaan suuria kokonaisuuksia. Aiheeni tuli yllätyksenä minulle, mutta olen huomannut vahvuuksieni sopivan tällaisen taiteelliseen työskentelyyn hyvin. Olen lisäksi pitkään ollut sitä mieltä, että taiteen pitäisi mennä sinne, missä ihmiset ovat eikä olettaa ihmisten tulevan taiteen luokse. Perinteisillä taidemuseoilla ja gallerioilla on vielä paikkansa taidemaailmassa, mutta ne eivät pelkästään riitä.

Olen kiinnostunut jatkamaan sekä koru- että yhteisötaiteen osaamiseni kehittämistä. En ole sulkenut pois yritystoiminnan mahdollisuuttakaan tässä tavoitteessa. Toivon, että ensimmäinen yhteisötaidekokeiluni saa vielä jatkoa ja poikisi paljon työtilaisuuksia kulttuurin laajalla alalla.

6 Yhteenveto ja pohdita

Toteutin opinnäytetyökseni koru- ja yhteisötaidetta yhdistävän tapahtuman Imatran pääkirjastossa 2.4.2014. Aarteenetsintäleikin muodossa olleen tapahtuman tarkoitus oli herätellä osallistujia miettimään, mitkä asiat ovat arvokkaita heidän elämässään. Luettuani kaikkien osallistujien vastaukset, tunnen onnistuneeni tavoitteessani saada heidät pohtimaan arvokkuutta elämässään ainakin hetkeksi. Toivottavasti heidän löytämänsä kiviaarre muistuttaa heitä aina välillä palaamaan noiden mietteiden pariin.

Minulle tekijänä projekti oli mielenkiintoinen haaste. Sain toimia sen aikana sekä yhteisötaiteelle tyypillisesti taidetta organisoivana taiteilijana, jolla pitää pysyä kaikki narut hyppysissä, sekä omaa luovaa työtä tekevänä korutaiteilijana. Onnistunut projekti antaa itseluottamusta jatkaa kokeiluja koru- ja yhteisötaiteen rajapinnassa. Oli hienoa, että sain jakaa taidetta ihmisille samanaikaisesti kahden eri alan kautta. Oli mukavaa myös huomata, että leikin muodossa ollutta tapahtumaa tuli ennakkoluulottomasti kokeilemaan suuri joukko aikuisia. Se oli toiveenikin, mutta etukäteen en voinut sitä tietää. Leikkiminen kuuluu kaikille.

Rohkaisevaa oli, kuinka innoissaan ihmiset lähtivät mukaan kokeilemaan näin uutta asiaa. Osallistumisaktiivisuudesta ja kyselyn vastauksista päättelin, että Imatran alueella on ihmisiä, jotka mieluusti lähtisivät mukaan erilaisiin yhteisötaideprojekteihin. Alueella tällaista toimintaa vain on järjestetty kovin vähän. Etsiminen ja löytäminen koettiin yleensä helpoksi ja hauskaksi. Vastauksissa aarteet nähtiin positiivisina, ne herättivät muistoja ja saivat mielikuvituksen liikkeelle. Arvokkaaksi miellettiin kyselyssä useimmiten elämä, läheiset, terveys ja luonto. Näihin kaikkiin arvokkaiksi koettuihin asioihin on tarvittaessa mahdollista vaikuttaa positiivisesti yhteisötaiteen ja sitä lähellä olevan ympäristötaiteen keinoin. Tarvetta yhteisölliselle tekemiselle kyllä olisi sekä sen osaaville ammattilaisille.

Kuvat

Kuva 1. Kiviaarteiden työstämistä (Kuva Hanna Ryyänen), s. 14

Kuva 2. Kiviaarteita, s. 15

Kuva 3. Tapahtumapaikka ja aartenetsintäkeskus (Kuva Tuija Kaustola), s. 21

Kuva 4. Innokas etsijä vastaamassa kysymyksiin (Kuva Tuija Kaustola), s. 22

Kuva 5. Etsimässä kirjan takaa (Kuva Johanna Berg), s. 23

Kuva 6. Aarre löytyi (Kuva Johanna Berg), s. 23

Kuva 7. Keskusteluja osallistujien kanssa (Kuva Johanna Berg), s. 24

Kuva 8. Onneksi miehiäkin tuli osallistumaan (Kuva Johanna Berg), s. 24

Kuva 9. Venäläisiä suomen kielen opiskelijoita (Kuva Johanna Berg), s. 25

Kuva 10. Löytäminen hymyilyttää (Kuva Johanna Berg), s. 25

Lähteet

Mannerheimin lastensuojeluliitto. Leikin merkitys lapselle.

http://www.mil.fi/vanhempainnetti/lasten_leikit/leikin_merkitys_lapselle/. Luettu 11.5.2014.

Roponen-Lunnas, P. 2013. Kohtaamisen taide – yhteisötaiteen ideaaleja ja käytäntöjä.

<http://tahiti.fi/04-2013/dossier/kohtaamisen-taide-%E2%80%93-yhteisotaiteen-ideaaleja-ja-kaytantoja/>. Luettu 30.4.2014

Torkko, N., Malte-Colliard, K., Lampo, M., Haapalainen, A., Karkkunen, A. & Kilpikivi, P. 2013. Voimaa taiteesta, Malleja taiteen soveltamiseen hyvinvointialalla.

http://www.voimaataiteesta.fi/uploads/pdf/Voimaa_tauteesta.pdf. Luettu 30.4.2014.

Liikanen, H. 2010. Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia – ehdotus

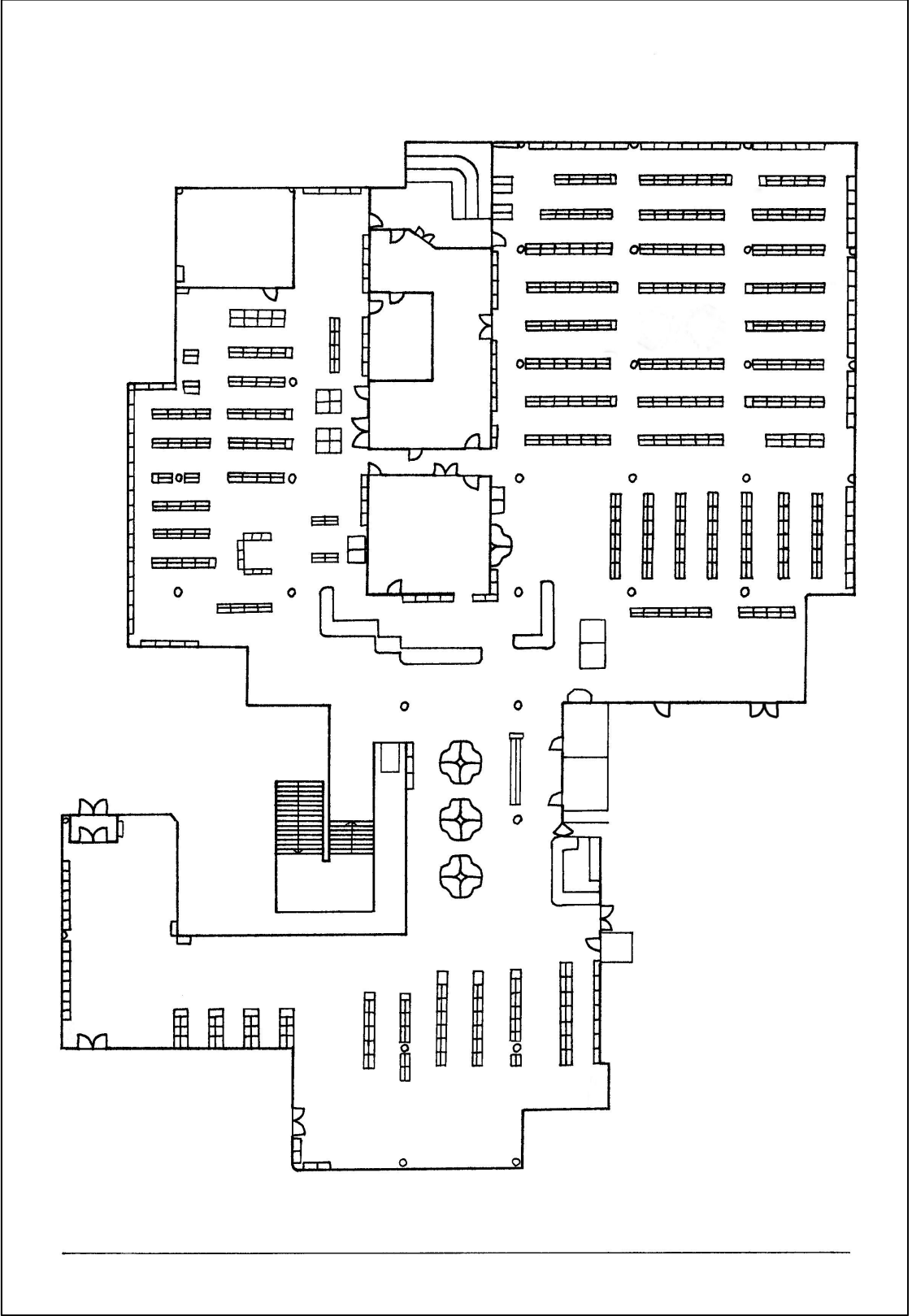
toimintaohjelmaksi 2010-2014. Opetusministeriön julkaisuja 2010:1.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/OPM1.pdf?lang=fi>. Luettu 30.4.2014.

Von Branderburg, C. 2008. Kulttuurin ja hyvinvoinnin välisistä yhteyksistä,

Näköaloja taiteen soveltavaan käyttöön. Opetusministeriön julkaisuja 2008:12.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2008/liitteet/opm12.pdf?lang=> . Luettu 30.4.2014.

AITOUSTODISTUS

TÄMÄ PIENOISVEISTOS NUMERO /50
ON YKSI ANNA-MARIA KAUSTOLAN
"AARRETTASI ETSIMÄSSÄ" - YHTEISÖTAIDETAPAHTUMAA
VARTEN TEKEMISTÄ VIIDESTÄKYMMENESTÄ AARTEESTA.
AARTEENETSINTÄLEIKIN MUODOSSA OLLUT TAPAHTUMA
JÄRJESTETTIIN IMATRAN PÄÄKIRJASTOLLA 2.4.2014.
TAPAHTUMAN TARKOITUS OLII SAADA OSALLISTUJAT
HETKEKSI POHTIMAAN MITÄ HE ETSIVÄT JA MITKÄ ASIAT
OVAT HEILLE ARVOKKAIMPIA. OSALLISTUJAT SAIVAT
PITÄÄ LÖYTÄMÄNSÄ AARTEEN. TAITEILIJA JAKOI NÄIN
HEILLE YHDEN OMISTA KALLISARVOISISTA
AARTEISTAAN.

"LAPSENA OLIN KERRAN UIMASSA
SUOSIKKIRANNALLANI JA KADOTIN EPÄHUOMIOSSA
SORMEENI JÄÄNEEN HOPEISEN SORMUKSEN AALTOIHIN.
RYHDYIN ETSIMÄÄN SITÄ SUKELTELEMALLA, MUTTA
TÄHÄN PÄIVÄÄN MENNESSÄ EN OLE SORMUSTANI
LÖYTÄNYT. SEN SIJAAN LÖYSIN RAKKAUDEN KAUNIISIIN,
VEDENALAIISIIN KIVIIN, JOITA OLEN VUOSIEN SAATOSSA
KANTANUT MUKANANI KILOITTAIN KOTIIN JA
PUUTARHAAN. TÄMÄ ON OLLUT MINUN
AARTEENETSINTÄÄNI JA MINULLE ARVOKASTA.
MIELESSÄNI NÄMÄ JALOKIVENI VIEVÄT MINUT AINA
TAKAISIN RANNALLE. JOKAINEN TEOSSARJAN
VIIDESTÄKYMMENESTÄ KIVESTÄ ON PERÄISIN TUOLTA
SAMALTA RANNALTA"

IMATRALLA 2.4.2014

ALLEKIRJOITUS: _____

ANNA-MARIA KAUSTOLA

“Aarrettasi etsimässä” – yhteisötaidetapahtuma:

Missä: Imatran pääkirjastolla, Virastokatu 1:ssä

Milloin: 2.4.2014 klo. 12-19 tai niin kauan kun aarteita riittää.

Mitä tapahtuu:

- Perinteiseen aarteenetsintäleikkiin perustuva osallistava taideteos, johon osallistumaan toivotaan kaiken ikäisiä imatralaisia
- Ympäri Imatran pääkirjastoa piilotetaan 50 aarretta
- Jokainen etsijä saa yhden aarrekartan tai vihjeen aarteen sijainnista kirjastossa (jokainen kartta vie aarteen luokse)
- Etsijät saavat pitää löytämänsä aarteen
- Vastalahjaksi osallistujien toivotaan antavan lyhyet, kirjalliset vastaukset kortilla jaettaviin kolmeen kysymykseen, jotka käsittelevät etsimistä ja kallisarvoisuutta
- Palautetut kortit tulevat nimettöminä esille Saimaan ammattikorkeakoulun valmistuvien opiskelijoiden näyttelyyn keväällä 2014
- Tapahtuman aikana otetaan dokumentoivia kuvia osallistujien suostumuksella

Imatran pääkirjaston kanssa yhteistyössä järjestettävä ”Aarrettasi etsimässä”-yhteisötaidetapahtuma on osa Saimaan ammattikorkeakoulun kuvataiteen yksikön korutaiteen opiskelijan Anna-Maria Kaustolan opinnäytetyötä.

Teoksen tarkoitus:

Saada osallistujat pohtimaan mitä he etsivät ja mikä tai mitkä asiat ovat heille niitä kallisarvoisimpia.

Aarteet:

Aarteet ovat itse tekemiäni ja minulle kallisarvoisia pienenoisveistoksia numeroidusta 50 teoksen sarjasta ja niiden mukana saa aitoustodistuksen. Paljastaa voin sen verran, että aarteet eivät ole leluja tai makeisia, koska taidetapahtuma on suunnattu aivan kaiken ikäisille imatralaisille

Teoksen taustat:

Lapsena olin kerran uimassa suosikkirannallani ja kadotin epähuomiossa sormeeni jääneen hopeisen sormuksen aaltoihin. Ryhdyin etsimään sitä sukeltellessa, mutta tähän päivään mennessä en ole sormustani löytänyt. Sen sijaan löysin rakkauden vedenalaisiin kiviin, joita olen vuosien saatossa kantanut mukani kiloittain kotiin ja puutarhaan. Tämä on ollut minun aarteenetsintääni ja minulle kallisarvoista. Mielessäni kivet vievät minut aina takaisin rannalle.

Yhteystiedot:

Anna-Maria Kaustola

040 517 4125

happy_rain@suomi24.fi

“AARRETTASI ETSIMÄSSÄ” - YHTEISÖTAIDETAPAHTUMA

IMATRAN PÄÄKIRJASTOLLA (VIRASTOKATU 1), KANSAINVÄLISENÄ LASTENKIRJAPÄIVÄNÄ
KESKIVIIKKONA 2.4.2014 KLO. 12-19 (TAI NIIN KAUAN KUIN AARTEITA RIITTÄÄ)

**AIVAN KAIKENIKÄISET IMATRALAISET TOIVOTETAAN TERVETULLEIKSI
PÄÄKIRJASTOLLE OSALLISTUMAAN PERINTEISEEN
AARTEENETSINTÄLEIKKIIN PERUSTUVAAN TAPAHTUMAAN.**

**KIRJASTOLLE KÄTKETÄÄN UNIIKKEJA PIENOISVEISTOKSIA
NUMEROIDUSTA 50 TEOKSEN SARJASTA. (EI MAKEISIA TAI LELUJA.)
KARTAT VIEVÄT AARTEIDEN LUOKSE. ETSIJÄT SAAVAT PITÄÄ
LÖYTÄMÄNSÄ AARTEEN JA SEN MUKANA TULEVAN AITOUSTODISTUKSEN.**

**VASTALAHJAKSI OSALLISTUJIENTOIVOTAAN VASTAAVAN LYHYESTI,
KIRJALLISESTI KOLMEEN ETSIMISTÄ JA KALLISARVOISUUTTA KOSKEVAAN
KYSYMYKSEEN. VASTAUKSET TULEVAT NIMETTÖMINÄ ESILLE
SAIMAAN AMMATTIKORKEAKOULUN KUVATAITEEN YKSIKÖN
OPINNÄYTETYÖNÄYTTELYYN IMATRAN TAIDEMUSEOLLE KEVÄÄLLÄ 2014.
TAPAHTUMAN AIKANA OTETAAN DOKUMENTOIVIA KUVIA OSALLISTUJIENTOIVOKSILLA.**

TERVETULOA ETSIMÄÄN AARRETTASI!

IMATRAN PÄÄKIRJASTON KANSSA YHTEISTYÖSSÄ JÄRJESTETTÄVÄ
YHTEISÖTAIDETAPAHTUMA ON OSA SAIMAAN AMMATTIKORKEAKOULUN
KORUTAITEEN OPISKELIJAN ANNA-MARIA KAUSTOLAN OPINNÄYTETYÖTÄ.
LISÄTIETOJA NUMEROSTA 040 517 4125.

MILTÄ ETSIMINEN JA LÖYTÄMINEN TUNTUIVAT?

MITÄ AJATTELET LÖYTÄMÄSTÄSI AARTEESTA?

MIKÄ ON SINULLE ARVOKASTA?

NAINEN ___ MIES ___ IKÄ _____